

EL COL·LECCIONISME DE TEMÀTICA TERRASSENCA (113) TÈXTEL (35) MATARÍ, COMERMA (3) (continuació)

El maig de 1927, set anys després de constituir-se la societat anònima Matarí, es confereixen poders mercantils als altres dos fills de Joan Comerma i Cabassa, en Josep i en Joan Comerma i Aymerich. Aquest últim pertanyia al sometent i forma part, com el seu cunyat Joan Sanllehí i Geli, mitjaire, del grup d'amics els Tudons que popularitzà Ragon amb les seves rimes, que recopilà en un opuscle molt cobejat pels col·leccionistes.

El dilluns de la Festa Major de l'any següent -1928- es declarà un incendi a la fàbrica. Les pèrdues es calcularen en unes 20.000 pessetes de l'època. Uns anys després va arribar la Segona República, que va transcórrer amb una elevada conflictivitat social que va estar a punt de tenir conseqüències tràgiques per als Comerma. El 8 de març de 1935, quan Joan Comerma i Aymerich sortia de treballar de la fàbrica a dos quarts de nou del vespre va ser

FILATURES MATARÍ S. A.

TELÉFON. 1200

58

FILATS I TORÇATS DE COTO
FILATS D'ESTAM
RENTATGE DE LLANES

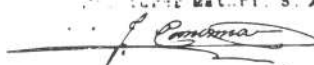
Terrassa 20 de Març de 1936

Mrs. Costa i Arch - Ciutat

Molt Sr. nostre :

Confirmem la nostra - - - i posseim la seva 18 art.

Detallem a continuació els assentaments que passen avui al seu compte.

Al seu debit		CONCEPTE	Al seu credit	
PESSETES	CTS.		PESSETES	CTS.
		import i despeses del ntre. endós nº 20842 s/Tome- lloso, que ens retornen impagat	1.473	40
		Atentament els saluden els seus afms. Filatures Matarí S. A. 		

Factura de Filatures Matarí de l'any 1936. Fou que respiguem, l'única societat anònima terrassenca que catalanitzà la seva vida social.

tiretejat per un ex-treballador, Valentí Moya, de 19 anys que sortosament per a Joan Comerma va errar el tret. L'autor de l'atemptat fou condemnat, el 30 d'agost següent, a sis anys de presó pel delictes d'homicidi frustrat i de dos més per tinença il·lícita d'armes.

El juliol de 1936 va esclatar la Guerra Civil. Joan Comerma fill va aconseguir amagar-se a Barcelona, però el seu germà Josep va ser una de les víctimes dels excessos criminals dels primers temps. Va ser detingut a Barcelona el 30 de setembre i assassinat en lloc desconegut. La fàbrica dels Matarí va ser col·lectivitzada. Silvestre Batlló i Vilaseca en va ser nomenat director i Manel Rajadell i Gómez, interventor.

El 26 de gener de 1939, l'exèrcit nacional va entrar a Terrassa i els accionistes de Matarí van recuperar la propietat i la direcció de la indústria. Aviat, però, i en poc temps de diferència, van patir dues pèrdues importants. El 2 de juny de 1940, als 79 anys, mor Joan Comerma i Cabassa, i només 4 dies després, als 45 anys, un dels fills, Marc Comerma i Aymerich, que de sempre havia tingut una salut delicada. Aquestes baixes comporten un reajustament del Consell d'Administració. Roman de presidenta Maria Armengol, vídua Matarí; vicepresidenta la seva germana, Magdalena Armengol; vocals, Mercè Armengol Matarí, vídua de Marc Comerma; Joan Comerma i Aymerich, i Manuel Busqué Bagolini. Aquests dos últims, a més a més, en són els gerents. Busqué era un extreballador del Banc Hispà que, de 1923 a 1927, havia format part de la societat **Homs, Busqué i Cia** (vegeu la separata 81 dedicada als Homs).

El maig de 1952 es nomena un nou apoderat, Josep Armengol i Matarí, fill de Montserrat Matarí Oliu, germana del soci fundador Joan Matarí. Mentrestant, la indústria està en procés d'expansió. La fàbrica té el 1953 més de 380 treballadors, un centenar llarg més que deu anys abans. El 1963 la indústria augmenta la capacitat dels seus locals amb un nou edifici de 6.770 metres quadrats. El 21 d'octubre d'aquest any mor Joan Comerma i Aymerich, i queden al capdevant de cal Matarí, els germans Comerma Pons, juntament amb Ramon Comerma i Mas, advocat i apoderat de l'empresa. Joan Comerma i Pons, traspasat l'abril de l'any passat. És ara el cap visible de cal Matarí. Ocupa càrrecs representatius a la ciutat, com el de vocal de la Caixa d'Estalvis de Terrassa, president del club d'hoquei Egara, vocal de la Mina Pública d'Aigües de Terrassa i vocal de l'Institut Industrial de 1952 a 1960 i de 1963 a 1966, ambdues ocasions sota la presidència de Josep Garcia Barragan, a qui

DEBLANAJE DE PIELES
 CLASEO, LAVAJE Y PEINAJE DE LANAS
 HILADOS Y TORCIDOS
 DE ESTAMBRE Y SUS MEZCLAS
 HILADOS DE ALGODÓN
 REGENERADO Y SUS MEZCLAS
 IMPORTACIÓN Y EXPORTACIÓN

VAPOR MATARÍ
 TELÉFONO. 1205
 APARTADO. 25

Hilaturas Matarí, S.A.

Terrassa mayo de 1952

substitueix en aquest càrrec de 1967 a 1972. Josep Comerma dona a l'Institut una imatge moderna i liberal, força diferent a la que donaven els seus antecessors des de la postguerra. Fins i tot defensa públicament l'entrada de l'Estat espanyol a l'Europa Unida quan això, en vida del general Franco, representava posicionar-se a favor de la democràcia i la llibertat tal com s'entenia a l'Europa occidental.

A mitjan dècada dels setanta, la crisi tèxtil agafa un caire greu i irreversible. La casa Matarí es veu afectada per la suspensió de pagaments del seu principal client. La forta pèrdua que representa aquest daltabaix i les dificultats per trobar-li mercats alternatius forcen a cal Matarí a acollir-se al Pla de reestructuració el gener de 1977. Les seves naus estan avui ocupades per la CIRSA i les Arts Gràfiques Marcet.

RAFAEL COMAS